

17 januari 2013

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. R. de Bont, advocaat te Waalre,

tegen:

Broeder [naam]
geboren op [datum], van wie onbekend is of hij nog leeft
of inmiddels is overleden,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tot zijn uittreden in [maand, jaar] lid van de Congregatie van de
Priesters van het Heilig Hart van Jezus.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 22 maart 2012. Op 13 juli 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. R.P. Baetens, advocaat als juridisch adviseur, namens de provinciaal overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus, hierna te noemen de Congregatie

Op 8 november 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. De Bont, voornoemd.
Namens de Congregatie is verschenen mr. Baetens, voornoemd.

2. De klacht

2.1. Klager kwam als 12-13 jarige jongen naar Huize [naam] in [plaats]. Eerst zat klager bij broeder [naam] in de groep. In [jaar-jaar] kwam klager in de groep bij aangeklaagde.

Klager vertelt hierover: "Ik kwam naar [naam] omdat ik een kwajongen was. Thuis hadden mijn ouders een eigen zaak en dus weinig tijd voor de kinderen. Ik was moeilijk, dus was het internaat een makkelijke oplossing.

Op [naam] ging ik naar de 1^e klas van de ambachtsschool. Ik heb daar gezeten totdat ik in 1961 mijn diploma haalde.

Aangeklaagde was groepsleider van refter 6. Hij had de leiding over een groep van ongeveer 20 kinderen. Hij zorgde voor de kinderen tijdens de uren dat wij niet op school zaten. Er heerste angst in de groep. Aangeklaagde regeerde met zeer harde hand. Bij het minste of geringste kreeg je straf.

's Avonds voor het naar bed gaan moesten we ons in groepen van 8 of 9 jongens tegelijk aan de wastafel wassen. We moesten daar in ons blootje staan. Als we niet snel genoeg waren met wassen, kwam hij een handje helpen. Hij kwam dus altijd wel iemand een handje helpen. Hij pakte iedere dag een andere jongen om te helpen. Het was niet nodig dat aangeklaagde ons op die leeftijd nog waste. Het wassen duurde ook veel te lang.

Als aangeklaagde je kwam helpen met wassen, pakte hij je stevig vast. Hij stond dan achter je of naast je met zijn lichaam tegen je aangedrukt. Altijd had hij wel een hand in zijn toog en zag je zijn toog bewegen. Hij waste je totdat je een erectie kreeg. Dit gebeurde dagelijks, maar niet altijd met dezelfde jongens.

Bij het naar bed gaan, kwam aangeklaagde ook regelmatig de dekens recht leggen. Hij kwam dan met zijn handen onder de dekens en betastte dan je geslachtsdelen.

De jongens onderling spraken er niet over met elkaar. We waren bang.

Ook heb ik wel gezien dat aangeklaagde jongens meenam naar zijn slaapkamer. Dat is mij gelukkig bespaard gebleven.

Ik heb een keer op de stoep gestaan bij pater [naam], om het te vertellen, maar op het laatste moment bedacht ik me. Ik was bang dat ik nog meer straf zou krijgen.

Ik heb het gebeuren altijd als seksueel misbruik ervaren. Ik heb ook al die jaren de naam van aangeklaagde onthouden.

Ik heb het nooit eerder tegen iemand verteld. Ik heb mijn familie wel verteld, dat ik het niet leuk heb gehad op [naam], maar ik heb niets gezegd over het seksueel misbruik. Ik schaamde me voor wat er was gebeurd.

Ik vind het jammer dat niet bekend is of aangeklaagde nog leeft. Ik had hem graag hier geconfronteerd met mijn verhaal."

2.2 Na zijn vertrek van [naam] is klager 2 jaar in dienst geweest. Vervolgens is klager korte tijd werkzaam geweest bij [naam] in het magazijn. Daarna is hij 20 jaar [functie] geweest, waarna hij 7 jaar bij een [instelling] heeft gewerkt. Vervolgens is hij 12 jaar [functie] geweest. Sinds [jaar] is klager met pensioen. Klager is nu werkzaam als [functie] voor een bedrijf in [plaats].

Klager is 35 jaar getrouwd. Klager en zijn echtgenote hebben er bewust voor gekozen geen kinderen te nemen, omdat hun vrijheid hen lief was. Wel hebben klager en zijn echtgenote gedurende 14 jaar een pleegdochter in huis gehad. Zij is nu werkzaam als bewaker in de [instelling].

Klager ervaart dat hij mentaal vrijwel dagelijks bezig is met hetgeen hem is overkomen.

2.3. Klager wil genoegdoening en verzoekt de Klachtencommissie de klacht van klager gegrond te verklaren, waarbij het advies zich richt op vermindering van het leed dat klager is aangedaan. Voorts wenst klager gecompenseerd te worden voor het leed dat hem is aangedaan.

3. De reactie van de congregatie

Nu van aangeklaagde geen woon- of verblijfplaats dan wel een overlijdensdatum bekend is, voert mr. Baetens namens de Congregatie het woord. Over aangeklaagde is zeer weinig bekend bij de Congregatie. Uit het persoonsdossier blijkt dat aangeklaagde van [jaar] tot [maand, jaar] in [naam] verbleef. Daarna verbleef aangeklaagde van [maand tot maand] [jaar] in [plaats]. Vervolgens verbleef aangeklaagde tot zijn uittreden in [maand, jaar] in [plaats]. Er is in het persoonsdossier niet vermeld waarom aangeklaagde [naam] verliet en wat de reden is dat aangeklaagde is uitgetreden. Na zijn uittreden heeft aangeklaagde geen contact onderhouden met de Congregatie, waardoor er nu niets over aangeklaagde bekend is.

Mr. Baetens betoogt dat het wassen aan de wastafel niet per definitie seksueel misbruik is. De Klachtencommissie heeft in een andere zaak bepaald, dat ‘hoewel het wassen vernederend is, dit niet kan worden gekwalificeerd als seksueel misbruik’. Met betrekking tot het betasten van de geslachtsdelen door aangeklaagde bij het toestoppen, is mr. Baetens van oordeel, dat dit moeilijk te beoordelen is. Het toestoppen gebeurde door aangeklaagde, waarbij moet worden opgemerkt dat klager een hekel had aan aangeklaagde. Hierdoor kan een gekleurd beeld zijn ontstaan met betrekking tot hetgeen voorgevallen is.

Voorts betoogt mr. Baetens, dat er in het onderhavige geval voldoende algemeen steunbewijs voorhanden is, maar dat enig specifiek steunbewijs ontbreekt. Dit is met name nodig, omdat klager zijn klacht pas na 2010 heeft ingediend. Nu aangeklaagde zich niet kan verweren, zou er meer specifiek steunbewijs voorhanden moeten zijn. Anders zou vanaf nu iedereen die een klacht tegen deze aangeklaagde indient zeker zijn van een gegrond verklaring van de klacht.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. De Klachtencommissie is van oordeel dat een jongen van 12 jaar of ouder niet meer geholpen hoeft te worden bij het wassen. Daarbij waste aangeklaagde de geslachtsdelen zo lang tot klager een erectie kreeg. Ook drukte aangeklaagde zich tegen klager aan bij het wassen. Voor wat betreft de gang van zaken bij het toedekken is de Klachtencommissie van oordeel dat daarbij geen noodzaak bestaat met de handen onder de dekens te komen, laat staan om de geslachtsdelen te betasten. De Klachtencommissie is derhalve van oordeel dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld, waardoor deze feiten niet meer in detail zijn te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie heeft kennis genomen van het gegrond verklaarde advies inzake 2011T550. Hieruit blijkt dat pater [naam] heeft verklaard dat hij aanwezig was toen aangeklaagde in [jaar] samen met twee andere broeders is weggestuurd, wegens seksueel misbruik.

Voorts beschrijft de klager in deze klacht dat hij door aangeklaagde betast werd aan zijn geslachtsorganen, terwijl aangeklaagde zichzelf bevredigde. De klachtencommissie neemt aan dat door aangeklaagde seksueel misbruik is gepleegd in algemene zin.

De Klachtencommissie acht aannemelijk geworden dat aangeklaagde ook klager seksueel heeft misbruikt door de authentieke en oprechte wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager in de periode [jaar - jaar] met enige regelmaat seksueel is misbruikt door aangeklaagde. Dit seksueel misbruik bestond uit het wassen van de geslachtsorganen, totdat klager een erectie kreeg, en het betasten van de geslachtsorganen bij het toestoppen in bed.

Ten overvloede overweegt de Klachtencommissie nog het volgende:

Mr Baetens heeft erop gewezen dat naast steunbewijs met betrekking tot seksueel misbruik in het algemeen ook specifiek steunbewijs aanwezig moet zijn met betrekking tot deze klager en dat dit specifieke steunbewijs ontbreekt. Voorts is mr Baetens van oordeel dat nu klager pas na 2010 met zijn klacht naar buiten is gekomen, zijn verklaring niet als steunbewijs gebruikt zou mogen worden.

De Klachtencommissie is het niet eens met de stelling van mr Baetens dat naast algemeen steunbewijs altijd sprake moet zijn van specifiek steunbewijs ten aanzien van een klager.

Zoals de Klachtencommissie reeds meermalen heeft overwogen acht zij het voor de waardering van het steunbewijs in beginsel van belang dat een klager vóór 2010, het jaar waarin seksueel misbruik door de rooms-katholieke kerk onderwerp van een brede maatschappelijke belangstelling en discussie is geworden, met zijn ervaringen naar buiten is gekomen. Dat beginsel is echter niet absoluut. Er zijn situaties waarin het feit dat een klager pas in of na 2010 met eigen ervaringen naar buiten komt en daar een klacht aan verbindt, niet zonder meer als een negatief element in de waardering van steunbewijs moet worden geïnterpreteerd.

Zo'n situatie kan zich met name voordoen wanneer een persoonlijkheidsstructuur stevig is gevestigd en een zodanig effectieve en consistente arbeids- en/of maatschappelijke positie heeft weten te verwezenlijken dat daarin een eventueel psychotrauma of de gevolgen daarvan op de achtergrond worden gehouden of blijven. De Klachtencommissie is tot het oordeel gekomen dat zich die situatie in onderhavig geval voordoet. Zij heeft daarbij in aanmerking genomen dat het pas laat naar buiten brengen van de ervaringen en van de klacht is in de ogen van de Klachtencommissie in dit geval passend is bij de levensloop en levensvoering van klager en derhalve geen argument om in dit geval aan dit steunbewijs geen of slechts gering gewicht toe te kennen.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is

geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 12 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een vertrouwenspersoon.

4.5. Gelet op het feit dat niet bekend is of aangeklaagde nog in leven is en zo ja, waar hij zich bevindt, kunnen tegen hem geen maatregelen worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.

4.6. Het verzoek van klager tot compensatie vat de Klachtencommissie op als een verzoek van klager om financiële vergoedingen. De Klachtencommissie kan niet adviseren over een dergelijk verzoek. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de overste van de Congregatie zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus de klacht gegrond te verklaren, te erkennen dat het misbruik onder de genoemde omstandigheden heeft plaatsgevonden en daarvoor namens de Congregatie oprechte spijt te betuigen.

.

Dit advies is vastgesteld op 17 januari 2013 door mr. B.F. de Poorter, voorzitter, dr. P.J.A. Panhuis en mr. F.A.A. Duynstee, leden, bijgestaan door mr. M. Braspenning-Groeneveld, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.